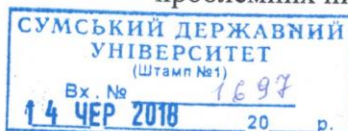


ВІДГУК

офіційного опонента, кандидата юридичних наук Кібець Віктора Олександровича на дисертаційне дослідження Гудкова Дениса Володимировича «Адміністративно-правові засоби запобігання і протидії корупції», подане на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Актуальність теми дисертаційного дослідження. Упродовж останніх п'яти років національне законодавство у сфері запобігання і протидії корупції зазнало істотних змін. Необхідність такого реформування викликана багатьма причинами, основою яких є процес руху України в напрямку європейської інтеграції, що обумовлює необхідність реформування діяльності практично всіх державних інституцій. Важливим елементом побудови ефективної системи запобігання корупції є прийняття нових законодавчих актів, практична цінність яких може бути доведена лише в процесі та за результатами їх застосування. Цими обставинами обґрунтована висока увага з боку юридичної спільноти до новоприйнятих законодавчих актів та новостворених державних органів. Аналіз практичної діяльності правоохоронних органів у сфері запобігання і протидії корупції свідчить про неоднакове та, часом, помилкове застосування норм антикорупційного законодавства. Це відбувається не в останню чергу, тому що відсутнє належне наукове підґрунтя для формування системи знань про правові механізми запобігання та протидії корупції, а також для оперативного реагування на виявлені прогалини чи недоліки правового регулювання діяльності щодо запобігання та протидії корупції.

Крім того, юридична наука не встигає за швидким розвитком антикорупційного законодавства та власне й усієї системи запобігання та протидії корупції в державі. Проте, оскільки основний тягар правового регулювання заходів запобігання і протидії корупції покладений на адміністративне право, у цій галузі й концентрується переважна більшість проблемних питань.



У зв'язку з цим актуальність теми дисертаційного дослідження полягає в тому, що дана робота спрямована на дослідження саме адміністративно-правових механізмів запобігання і протидії корупції, а отже, на створення частини згаданого наукового підґрунтя, виявлення недоліків відповідного правового регулювання та формування пропозицій щодо його вдосконалення.

Про актуальність дослідження свідчить те, що дисертаційне дослідження виконане в рамках планів наукових досліджень Запорізького національного університету на 2014–2018 рр., комплексних наукових проектів «Основні напрямки удосконалення законодавства України в умовах євроінтеграційних процесів» (номер державної реєстрації 0115U00710) та «Дослідження проблем теорії адміністративного права в умовах глобалізаційних процесів» (номер державної реєстрації 0115U00711).

Метою дисертації є визначення кола адміністративно-правових засобів запобігання і протидії корупції з урахуванням досвіду інших країн, аналіз чинних адміністративно-правових засобів запобігання і протидії корупції, виявлення особливостей та недоліків відповідного правового регулювання, а також формування пропозицій щодо його удосконалення.

Надане на рецензування дисертаційне дослідження є першою фундаментальною та комплексною роботою, присвяченою визначенню сутності та особливостей адміністративно-правових засобів запобігання і протидії корупції.

Ступінь обґрунтованості положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Високий ступінь обґрунтованості результатів дослідження зумовлений досить раціональною та внутрішньо узгодженою структурою дисертаційної роботи. Здобувач використав численні наукові праці фахівців у галузі загальної філософії, соціології, теорії держави і права, теорії управління, адміністративного права, фінансового права, інших галузевих правових наук, у тому числі зарубіжних дослідників. Нормативною основою дослідження Конституція України, Конвенція ООН проти корупції, Конвенція про корупцію у

контексті кримінального права, Конвенція про корупцію у контексті цивільного права, Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності та інші нормативно-правові акти у сфері запобігання корупції. Інформаційну та емпіричну основу роботи становлять узагальнення судової практики у сфері запобігання та протидії корупції. Інформаційну та емпіричну основу роботи становлять узагальнення судової практики у сфері запобігання та протидії корупції.

Узагальнений в роботі теоретичний та нормативний матеріал аналізується з використанням виваженого методологічного апарату, який включає як загальнонаукові, так і конкретні наукові методи пізнання, зокрема: історико-правовий, гносеологічний, порівняльно-правовий, структурно-функціональний, аналітичний та інші методи пізнання процесів і явищ. Загалом, методи дослідження є цілком сучасними й обґрунтованими, що стало запорукою успішного вирішення поставлених дисертантом завдань.

Зміст дисертації в цілому характеризується досить високим теоретичним і науково-методологічним рівнем вирішення поставлених завдань. Чітко виражений теоретичний підхід, зокрема, вдало розроблені дефініції, класифікації і критерії дозволили автору аргументовано визначити власну позицію щодо багатьох дискусійних проблем адміністративно-правових засобів запобігання і протидії корупції.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є однією з перших комплексних наукових праць присвячених теоретичним та практичним проблемам адміністративно-правового механізму запобігання і протидії корупції в контексті його придатності до практичного застосування під час реалізації існуючих засобів запобігання і протидії корупції. За результатами дослідження сформульовано та обґрунтовано нові теоретичні положення, висновки і пропозиції, що містять елементи наукової новизни, зокрема:

вперше:

—запропоновано авторський підхід до визначення системи адміністративно-правових засобів запобігання і протидії корупції, до яких

відносять обмеження, встановлені Законом України «Про запобігання корупції», засоби антикорупційного контролю, механізм врегулювання конфлікту інтересів та адміністративну відповідальність за порушення, пов'язані з корупцією;

–законодавчо визначений правовий механізм врегулювання конфлікту інтересів розглянуто як адміністративно-правовий засіб запобігання корупції;

–в рамках адміністративно-правових обмежень, встановлених антикорупційним законодавством, виділено обмеження – заборони та обмеження – зобов'язання;

–виявлено прогалини в забезпеченні засобами адміністративної відповідальності додержання обмежень, встановлених Законом України «Про запобігання корупції», та запропоновано встановлення відповідальності за неповідомлення про потенційний конфлікт інтересів, нездійснення заходів щодо усунення підпорядкування близьких осіб, порушення обмежень після припинення діяльності, пов'язаної з виконанням функцій держави;

удосконалено:

–підходи щодо вдосконалення законодавства про запобігання корупції, які б допомогли уникнути правових колізій при застосуванні адміністративно-правових засобів запобігання і протидії корупції.

–погляди на зміст заборони щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності в частині неузгодженості понять із діючим трудовим законодавством. Зокрема, розглянуто можливості поширення меж цієї заборони на договори цивільно-правового найму;

–концептуальне бачення механізму врегулювання конфлікту інтересів, який би не був обмежений лише матеріальною складовою можливих конфліктних ситуацій;

–підходи щодо розуміння змісту провадження у справах про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, зокрема акцентовано увагу на необхідності законодавчого закріплення механізмів виявлення та фіксації правопорушень, пов'язаних із корупцією;

набули подальшого розвитку:

–положення про домінування серед заходів запобігання корупції таких, що мають адміністративно-правову природу.

–положення про недостатність адміністративно-правових засобів у сфері запобігання і протидії корупції з огляду на те, що корупція – це багатоаспектне явище, яке залежить не лише від правового механізму врегулювання. Зокрема, констатовано нагальну потребу в розробленні загальнодержавних програм запобігання і протидії корупції з використанням правових та інших соціальних регуляторів з метою побудови правової культури громадян, нетерпимої до корупційних проявів;

–вчення про адміністративні правопорушення в частині особливостей складів правопорушень, пов'язаних з корупцією.

Наукова і практична цінність дисертації, обумовлене можливістю використання окремих висновків дисертації, зокрема:

– у науково-дослідній роботі – для розвитку положень науки адміністративного права як підґрунтя для подальшого опрацювання проблем адміністративно-правових засобів запобігання і протидії корупції, підготовки науково-практичних коментарів до чинного законодавства України у сфері запобігання і протидії корупції (акт впровадження у наукову діяльність Сумського державного університету від 12 березня 2018 року);

– у правотворчій діяльності – для розроблення пропозицій щодо вдосконалення чинного законодавства у сфері запобігання і протидії корупції;

– у правозастосовній сфері – в процесі застосування адміністративно-правової відповідальності за виявлені порушення обмежень, встановлених Законом України «Про запобігання корупції» (акт впровадження у практичну діяльність Відділу протидії кіберзлочинам в Сумській області Слобожанського управління кіберполіції Департаменту кіберполіції Національної поліції України від 13 березня 2018 року);

– під час викладання навчальних дисциплін «Адміністративне право»,

«Кримінальне право» та «Адміністративна відповідальність», для підготовки підручників та навчально-методичних посібників (акт впровадження у навчальний процес Сумського державного університету від 17 січня 2018 року).

Дискусійні положення та зауваження до дисертації.

Однак, як і при дослідженні будь-якої складної і нової теоретичної проблеми, в зазначеному дисертаційному дослідженні міститься чимало спірних, неузгоджених і не зовсім обґрунтованих положень, які можуть стати підґрунтям наукової дискусії і напрямами подальшої розробки даної проблеми.

Зокрема:

1. Вказуючи на те, що в чинному законодавстві, вбачається неузгодженість між нормою передбаченою ст. 25 Закону України «Обмеження щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності» та діючими нормативно-правовими актами (с. 84-86), дисертантові варто було б висловити своє бачення шляхів усунення вказаної проблеми.

2. Запропоноване здобувачем запровадження відповідальності за неповідомлення про потенційний конфлікт інтересів поребує додаткового вивчення та аргументування, оскільки існує загроза безпідставго притягнення до відповідальності осіб передбачених ст. 3 Закону України «Про запобігання корупції».

3. Потребує вдосконалення концептуальне бачення здобувача механізму врегулювання конфлікту інтересів, який би не був обмежений лише матеріальною складовою можливих конфліктних ситуацій, а саме, необхідно розроблення практичних пропозицій щодо вдосконалення механізму врегулювання конфлікту інтересів який би не був обмежений матеріальною складовою. (с. 158),

4. У підрозділі 3.2 «Проведення у справах про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією» (с. 198-221) здобувачеві варто було б більш детально проаналізувати питання необхідності впровадження процедури обшуку у провадженнях про правопорушення, пов'язані з корупцією.

Висловлені зауваження носять характер побажань та не можуть суттєво вплинути на загальну високу наукову цінність рецензованої роботи та позитивну оцінку проведеного автором дослідження.

Основні результати дисертаційного дослідження викладено у п'яти статтях, опублікованих у фахових виданнях України та наукових періодичних виданнях інших держав, а також п'яти тезах наукових повідомлень на науково-практичних конференціях. Дисертацію та автореферат оформлено відповідно до встановлених вимог.

Загальний висновок.

Наведене дозволяє зробити висновок, що дисертаційне дослідження «Адміністративно-правові засоби запобігання і протидії корупції» виконане на належному науково-теоретичному рівні, є завершеною працею, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що вирішують конкретне наукове завдання, яке має суттєве значення для науки адміністративного права, тобто за своєю актуальністю, новизною постановки та вирішенням досліджених проблем, теоретичним рівнем і практичною корисністю, достовірністю і обґрунтованістю одержаних результатів повністю відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів, а її автор – Гудков Денис Володимирович заслуговує на присудження йому наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:

**Начальник територіального управління
Державної судової адміністрації
України в Сумській області,
кандидат юридичних наук,
заслужений юрист України**



В.О. Кібець